

HUMANISTISCHE DOCUMENTATIEDIENST

OUDEGRACHT 152, UTRECHT

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

VERSCHIJNT MAANDELIJKS - ABONNEMENTSPRIJS f. 3.-- PER JAAR

Bij publicatie van gegevens, welke de Documentatiedienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld.
Postgiro No.304960 t.n.v.HUMANISTISCH VERBOND te UTRECHT - Telefoon 030-10163

FEBRUARI 1959

8e Jaargang, Nr. 2

REDACTIE

Mr. H. SINGER-DEKKER

Burg. Elsenlaan 147

R I J S W I J K - Z.H.

Telefoon 119843

I N H O U D S O P G A V E .

H U M A N I S T I S C H N I E U W S

HUMANISTISCH VERBOND

Studiedagen	Blz. 19
Congres Rotterdam	" 19
Raadslieden	" 19
Topkaderconferentie	" 19
Nieuwe uitgave	" 19
Landdag Emmen 7 mei	" 19

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES

Zomerschool	" 20
-------------	------

HUMANITAS

Trekking	" 20
Contactbijeenkomst gezinsverzorging	" 20
Nieuw afdelingsbureau van Humanitas	" 20/21

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP

" 21

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING

Winterweekend	" 21/22
Zomerkampen	22

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID

Nieuws van de Humanistische Werkgemeenschap in de P.v.d.A.	" 22/23
--	---------

RADIOLEZINGEN

" 23

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST

" 23/24

INTERNATIONAAL NIEUWS

België	
Radiolezingen	" 24
Debat over sexuele voorlichting	" 24/25
Humanistenforum	" 25
Engeland	" 26/27
Amerika	" 27
Noorwegen	" 27
Information Bulletin	" 27/28

VAN ALLE KANTEN

Verslagen, reportages enz.	Blz. 28
Subsidie Wel en Wee (Nieuwe Rotterdamse Courant)	" 28/29
(Het Vrije Volk)	29
Artikelen van andersdenkenden over het Humanisme	
Prof. Dr. G.C. Berkhouwer (Trouw)	29/30
Ds. J.P. van Steenbergen (De Nieuwe Rotterdamse Courant)	30
Spreekers over het Humanisme	
Ds. H.S.J. Kalf (Het Dortsch Dagblad)	31
Het Parool, Het Humanistisch Verbond en de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming (De Volkskrant)	32
Nog een Katholiek geluid over het Humanisme (De Maasbode)	32

HUMANISTISCH NIEUWS.

HUMANISTISCH VERBOND.

Studiedagen.

De jaarlijkse studiedagen van de gewesten worden ook dit jaar, de traditie getrouw, in maart gehouden. Het onderwerp is deze keer "De idee van de Openbare School", waarbij als basis voor de discussie de brochure met dezelfde titel zal dienen van de hand van Dr. J.C. Brandt Corstius, welke bij het Centraal Bureau en bij de gemeenschappen verkrijgbaar is. Verwacht wordt dat ook uit kringen van Volksonderwijs voor deze studiedagen belangstelling zal bestaan.

Congres Rotterdam.

Het congres van het Humanistisch Verbond wordt dit keer gehouden in Rotterdam op 11 en 12 april. Op de zaterdagavond zal een grote openbare bijeenkomst plaats vinden, waarvan ongetwijfeld een propagandistische werking zal uitgaan.

Raadslieden.

Het hoofdbestuur benoemde voor 1959 alle reeds in functie zijnde raadslieden opnieuw.

Topkaderconferentie.

Op de TKC, waaraan de voorzitters en de secretarissen van de gewesten deelnamen en die op 31 januari en 1 februari in "De Ark" te Nunspeet werd gehouden, werd nog eens uitvoerig gesproken over de noodzaak het ledental van het Verbond omhoog te voeren. Alle krachten moeten worden aangewend, om de gemeenschappen uit te breiden en voortdurend te trachten, belangstellenden voor het lidmaatschap te winnen.

Nieuwe uitgave.

Een geheel herziene herdruk is verschenen van de cursus "Geestelijke Verzorging" van de hand van Dr. J.P. van Praag. De eerste druk was reeds geruime tijd uitverkocht en de voortdurende uitbreiding van dit zo belangrijke gebied van het Verbondswerk maakte het dringend noodzakelijk deze cursus opnieuw uit te geven. Belangstellenden kunnen zich wenden tot het Centraal Bureau, Oudegracht 152 te Utrecht.

Landdag Emmen 7 mei.

Het grote succes van de vorig jaar op Hemelvaartsdag gehouden Landdag in Emmeloord is voor het gewest Drente aanleiding geweest om dit jaar een dergelijke bijeenkomst voor te bereiden in de interessante stad Emmen in de oude provincie Drente. Reeds hebben tal van gewesten toegezegd hun leden tot een bezoek op te wekken, aan wie een programma zal worden voor-gezet, dat klinkt als een klok.

HUMANISTISCHE STICHTING SOCRATES.

Zomerschool.

De Zomerschool van de Humanistische Stichting Socrates wordt, evenals vorige jaren, gehouden in de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort van 20 - 25 juli. De algemene leiding berust bij de Heer Drs. J.H.P. Colpa.

Het onderwerp is: "Kernproblemen van het Humanisme".

Inleiders: Prof. Dr. Libbe van der Wal, Prof. Dr. G. Stuiveling en anderen.

Aanvang: maandag 20 juli te 17.30 uur.

Einde : zaterdag 25 juli te 14.00 uur.

-o-

H U M A N I T A S

Ver.v.Maatsch.Werk op Hum.Grondslag.

Trekking.

De trekking van de grote twee-ronden-prijsvraag van Humanitas heeft op 22 januari plaats gehad op het moment dat dit nummer wordt samengesteld. In het volgende nummer hopen wij de namen der hoofdprijswinnaars te publiceren.

Contactbijeenkomst gezinsverzorging.

Op 31 januari en 1 februari l.l. werd wederom een landelijke contactbijeenkomst voor gezinsverzorgsters, -helpsters en hun leidsters gehouden. De bijeenkomst vond plaats in de jeugdherberg "De Grasheuvel" te Amersfoort.

Het programma vermeldde op zaterdagmiddag een inleiding van de Heer G. Strookappe, maatschappelijk werk-adviseur Humanitas geweest Zuid-Holland, over de invloed van de vrijheidsberoving op de mens.

De zaterdagavond bracht het optreden van Wim en Gerda Meilink met hun poppenkast: opvoering van het gruwelijke drama van Franz Graf von Pocci, getiteld: "Blauwbaard".

De zondag werd geheel gewijd aan reclasseringsvraagstukken; hieraan werd medewerking verleend door de Heren J.G.v.d . Spek, reclasseringsambtenaar en P.E. Hutte, secretaris van de sectie reclassering van Humanitas.

Nieuw afdelingsbureau van Humanitas.

In het pand 115 van de Vest klopt het hart van Humanitas. Sinds zaterdag. Wethouder van Sociale Zaken P.J. Meurs heeft het centrum van deze sociale instelling zaterdagmiddag namelijk tijdens een bijeenkomst in gebouw Waarheid en Vrede officieel geopend. Hij werd met een toespraak van de voorzitter, de Heer M. Muste, ingeleid.

De Heer Muste vertelde over de allerhande maatschappelijke zaken, die op het terrein van Humanitas liggen en schetste in het kader hiervan het belang van het nieuwe centrum in het oude gebouw aan de Vest, dat oorspronkelijk voor afbraak was bestemd.

Na een overzicht van de werkzaamheden te hebben gegeven vertelde de Heer Muste nog dat het nieuwe kantoor het centrum is, waaruit het werk zal worden geleid en gestuwd. "Daar zal men het hart van Humanitas doen kloppen."

In raadselen...

Wethouder van Meurs sprak in het begin van zijn toespraak in raadselen. Hij had het over vijf vrouwen en dertig mannen, die over het leven hebben beschikt van het nieuwe Humanitas-gebouw. Die 35 personen hebben een ogenschijnlijk weinig betekenend besluit genomen, zo sprak de wethouder. Het bleek echter een besluit te zijn met een verstrekkend gevolg. "Ra ra wat is dat?", stelde de Heer van Meurs de aanwezigen als vraag. Het is eenvoudig: de gemeenteraad. Sprekende over het Dordtse bestuursorgaan vertrouwde de Heer van Meurs zijn toehoorders toe, dat dit het werk van Humanitas een warm hart toedraagt. Verder zei spreker nog bewondering te hebben voor de wijze, waarop het werk is verricht en het gebouwtje voor zijn doel gereed is gemaakt. "Het werk gaat nu pas goed beginnen. Eerst is er met dood materiaal gewerkt, maar nu krijgt men levend materiaal en mensen zijn het moeilijkste materiaal", aldus de wethouder.

Het hoofdbestuur was vertegenwoordigd in de persoon van de Heer T. Grootheest. "Humanitas heeft in Dordrecht een prachtig stuk werk opgebouwd", was het oordeel van deze spreker. "Er heerst activiteit en voortvarendheid." Hij sprak de wens uit dat van het nieuwe centrum nieuwe impulsen zullen uitgaan. Hij bood asbakken voor het centrum aan.

In N.V.V.-kringen blijkt men interesse voor het werk van Humanitas te hebben, maar.... "Jammer, dat er leden zijn, die niet genoeg doordrongen zijn van het belang van deze instelling", aldus de Heer P. Landstra. Deze spreker meende dat de overheid nog niet genoeg voor Humanitas doet. Met het overhandigen van een geschenk onder couvert wilde hij een voorbeeld geven van de wijze, waarop zijns inziens steun behoort te worden gegeven.

Ook de Heer J.W.M. Remeeüs van Sociale Zaken sprak zijn vreugde uit over de totstandkoming van het kantoor. De Heer J. Breet bood een geschenk aan namens de Bedrijfsbond. De Heer W. van Wijk sprak uit naam van het Humanistisch Verbond. Hij beloofde, dat een geschenk zal worden toegezonden. Aanwezig waren ook de wethouders B.C. van Leeuwen en H. Neerings.

-0-

HUMANISTISCHE JONGEREN GEMEENSCHAP.

Van de H.J.G. is voor dit nummer van de documentatiedienst geen nieuws te vermelden.

-0-

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING.

Winterweekend.

Het winterweekend werd gehouden op 3 en 4 januari in de jeugherberg te Oldebroek.

Om 18.00 uur was iedereen wel gearriveerd en na de maaltijd en de corvees werd het aantal deelnemers (50 personen) in groepjes van 5 à 6 mensen verdeeld om te discussiëren over verschillende onderwerpen. Deze

discussie verliep zeer geanimeerd; zo nu en dan kon het gebeuren dat je opgeschrikt werd uit een zwaarwichtig betoog door een lachsalvo uit de andere hoek van het gezellige dagverblijf.

Na een korte pauze zetten we ons in een grote kring om te luisteren naar het verslag van de rapporteurs, waarbij over sommige punten nog eens van gedachten gewisseld werd en waarbij originele ideeën uit de bus kwamen. De dag werd besloten met de traditionele avondwandeling.

Zondagochtend na het ontbijt wandelden we een eind door een héél dun laagje sneeuw.

Enkele optimisten trachtten elkaar met sneeuwballen te bestoken. De wandeling eindigde in een massale hardloophwedstrijd, waarbij echt ook mensen als laatste over de eindstreep kwamen.

Inmiddels was de Heer Duyvendak uit Markelo gearriveerd, die ons nog eens met de neus bovenop de toestanden in de onderontwikkelde gebieden drukte. Hij deed dit op een erg boeiende en duidelijke wijze en nadat de Heer Duyvendak nog uitvoerig was ingegaan op de vragen, die naar aanleiding van hetgeen hij verteld had, gesteld werden, bracht de voorzitter hem onze hartelijke dank over voor deze inleiding.

Het was al wat laat geworden ondertussen en het einde van 't weekend kwam in zicht. Na de maaltijd werd er nog wat nagepraat, de liefhebbers wandelden nog een eindje en om drie uur was het afscheid-nemen geblazen.

Dit weekend is zeker een goed begin van 1959 geweest!

Zomerkampen.

De data van de Zomerkampen zijn: 11 - 18 juli, 18 - 28 juli en 15 - 22 augustus. De eerste twee zijn "landkampen", het derde is een "zeekamp". Verdere mededelingen volgen nog.

-0-

HUMANISTISCHE WERKGEMEENSCHAP IN DE PARTIJ VAN DE ARBEID.

Nieuws van de Humanistische Werkgemeenschap in de P.v.d.A.

Met het oog op de reeds in volle gang zijnde actie voor de Tweede Kamerverkiezingen is het eigenlijke H.W.G.-werk enigszins in de verdrinking gekomen. Vandaar dat er voor de komende weken niet veel tekenen van activiteit in de afdelingen der H.W.G. waarneembaar zijn.

De afdeling Rotterdam belegde 6 januari een Jaarwisselingsbijeenkomst, waar de vice-voorzitter van de H.W.G., de Heer H. van Es uit Dordrecht sprak.

De afdeling Bollenstreek vergaderde 22 januari in Lisse, waar men gezamenlijk een aantal vraagstukken besprak.

De afdeling Hilversum kwam 23 januari bijeen; hier sprak de Heer Mr. P. Roelse over de plaats van het openbaar onderwijs in het huidige onderwijsstelsel.

De nog jeugdige afdeling Ermelo en omstreken is voornemens op 21 februari in samenwerking met de P.C.W.G., afdeling Harderwijk, een streekbijeenkomst te houden met sprekers van de beide werkgemeenschappen. Het slot van deze bijeenkomst zal zijn het vormen van een forum, waarbij volop gelegenheid tot vragen stellen zal zijn.

Tenslotte verdient nog vermelding, dat de afdeling Leiden-Oost van de P.v.d.A. op een tweetal fakkeldragersbijeenkomsten aan de H.W.G. de gelegenheid bood, doel en streven van de Humanistische Werkgemeenschap uiteen te zetten.

-o-

RADIOLEZINGEN.

Lezingen in de maanden februari-maart voor de V.A.R.A.

15 februari	:	Prof. Dr. G. Stuiveling	:	"De illusies van de toekomst".
22 februari	:	P.C.J. Reyne	:	"Ieder mens een eiland?".
1 maart	:	Dr. J.P. van Praag	:	"'s Morgens vroeg".
8 maart	:	Mr. H.B.J. Waslander	:	"Het compromis".
15 maart	:	Prof. Dr. G. Stuiveling	:	"Illusies van het verleden".

-o-

INTERNATIONALE LITERATUURLIJST.

THE PLAIN VIEW

Winter 1958

H.J. Blackham

Towards World Security.

THE HUMANIST (AM.)

No. 6 - 1958

John M. Shlien

Mental Tests and Modern Ethics.

No. 6 - 1958

Robert Roessler, M.D.

A Psychiatrist's View of Morality.

No. 6 - 1958

Harold Webster

Mechanized Decisions and Human Problems.

THE RADICAL HUMANIST (INDIA)

Vol. XXII - No. 45

Humayun Kabir

Restoration of Reason,

Vol. XXII - No. 41

Rationalism, Democracy, Humanism.

NEWS AND NOTES

Dec. - 1958

Moral Education in Schools.

FREE MIND

The Humanist Side of Christmas.

DIOGENES

Nos. 1, 2, 3 - 1958

Nos. 1, 2, 3 - 1958

Nos. 1, 2, 3 - 1958

N. Noppen

Automatisering en Werkelijkheid.

L. Apostel

Cybernetica en "Theory of Games" als hulpmiddelen der Ethica.

Fernand Rogier

De Automatie en de Mens.

DIE FREIGEISTIGE AKTION

No. 12 - Dez. 1958

No. 1 - Jan. 1959

Oskar Seidel

Leo Tolstoi, Christ und Freigeist.

Prof. Dr. G. von Frankenberg

Darwins Geistestat.

L'ACTION LAÏQUE

No. 197 - Oct. 1958

L. Jacquart

La Formation Civique.

-o-

INTERNATIONAAL NIEUWS.

B e l g i ë.

Radiolezingen.

Het Belgisch Humanistisch Verbond heeft in zijn radio-uitzendingen aandacht besteed aan het Humanisme buiten België. Mr. Dr. H.J. Roethof, ondervoorzitter van het Nederlands Humanistisch Verbond, schreef voor de uitzending op 12 november 1958 een overzicht van de stand van zaken in Nederland.

De secretaris van The British Ethical Union, H.J. Blackham, schreef voor de uitzending op 5 november een overzicht van het Engelse Humanisme, dat ook onze lezers wel zal interesseren en dat we daarom onder het hoofdje "Engeland" voor U overnemen. (Zie blz. 26/27)

Debat over sexuele voorlichting.

Het Belgisch Humanistisch Verbond te Antwerpen heeft op 18 november jl. een debatavond georganiseerd met als onderwerp: "Methodes van sexuele voorlichting in het onderwijs". De avond werd als volgt aangekondigd in "Het Vrije Woord" van 15 november jl.:

" VRIJZINNIGE VERENIGINGEN KONDIGEN AAN.

Methodes van Sexuele Voorlichting in het onderwijs.

Op dinsdag 18 november te 20h30 richt het Humanistisch Verbond, tak Antwerpen, in de zaal "De koperen Haan", Wiegstraat 5, een tweede debatavond in met als onderwerp "Methodes van Sexuele Voorlichting in het onderwijs".

De inleiders zijn:

Lic. R. Merecy, directeur van de Rijksnormaalscholen te Lier.

Lic. J. Van Ussel, Atheneumleraar.

Bij de keuze van het onderwerp zijn de inrichters uitgegaan van de erkenning dat voorlichting noodzakelijk is, en dat deze, althans ten dele, in het onderwijs haar plaats moet vinden. Het is slechts hier dat de meningen van de voorstanders uiteengaan; in welke omstandigheden hoe, door wie, enzomeer.

Het debat wordt ingeleid door twee onderwijsmensen, die door hun publikaties in deze aangetoond hebben met de kwestie begaan te zijn en in hun opvattingen sterk te verschillen."

Humanistenforum.

"Pro en Contra", het tijdschrift van de Belgische Jeugdbeweging, heeft aan zijn lezers een aantal vragen gesteld.

"Het Vrije Woord" van 1 december jl. deelt daarover het volgende mede:

" Met de bedoeling een intensiever gesprek tussen humanisten op gang te krijgen organiseert "Pro en Contra", het tijdschrift van de Humanistische Jeugdbeweging, dit jaar een forum over een aantal essentiële vraagstukken. De antwoorden op door "Pro en Contra" geformuleerde probleemstellingen zullen in het blad worden gepubliceerd en gecommentarieerd. De oproep wordt speciaal gericht tot degenen, die het humanisme als basis aanvaarden voor de opbouw van hun levensbeschouwing.

Hier volgt de eerste probleemstelling:

- U hoorde over de Jodenvervolging door de Nazi's;
- U kent het bestaan der segregatie in Zuid-Afrika en in de U.S.A.;
- U volgt de volkerenoorlog in Noord-Afrika en hebt evenveel oog voor de onderdrukking van het Algerijnse volk als voor de blinde haat van de meesten uit dit volk voor al wat blank is;
- U beseft dus dat de haat van de mens voor de mens een steeds wederkerend verschijnsel is, zodat men zelfs kan spreken van een essentiële trek der menselijke realiteit;
- toch veroordeelt U die trek.

"Pro en Contra" vraagt U neer te schrijven op grond van welke argumentatie U dat doet.

Stuur Uw antwoorden naar het redaktie-adres: Schepen Andrieslaan 74 te Gent."

E n g e l a n d.

Hier volgen de mededelingen van H.J. Blackham voor de Belgische radio:

" Het Britse humanisme heeft een historische oorsprong in de utilitarische beweging van Jeremy Bentham en John Stuart Mill, die in de 19e eeuw zeer veel deden voor de volksopvoeding en de sociale hervorming. Aan het einde van de eeuw ontstond hieruit de Fabian Society. De leden van deze vereniging, de intellectuelen van de Labour Party, zoals Bernard Shaw en H.G. Wells, hielpen mee aan de vorming van de Britse socialistische opvattingen: een etisch socialisme en geleidelijke democratische hervormingen. Tezelfdertijd en veelal door dezelfde mensen, werden etische verenigingen opgericht, die in verbinding stonden met gelijkaardige kringen in de Verenigde Staten van Amerika en die niet aansloten bij een bepaalde politieke richting.

Enige jaren later begon de "Rationalist Press Association" met het uitgeven van goedkope herdrukken van wetenschappelijke werken en kritische beschouwingen over theologie. Er werden miljoenen van verkocht.

Sedert de laatste wereldoorlog werken de etische verenigingen en de "Rationalist Press Association" samen om een humanistische beweging in Engeland tot stand te brengen. De bedoeling is de mogelijkheid te scheppen tot het vormen van andere levensbeschouwingen en levenswijzen voor hen die de leer van de kerk niet kunnen aanvaarden. Engeland heeft een staatskerk. De kristelijke godsdienst wordt in alle staatsscholen onderwezen als een wettelijk verplicht leervak. De "British Broadcasting Corporation" heeft een afdeling voor religieuze uitzendingen en slechts de orthodoxe kerkgenootschappen kunnen voor de radio godsdienstige vraagstukken behandelen. Desondanks is niet meer dan tien procent van de Engelse bevolking kerkelijk. Daarom menen de humanisten dat ook zij aanspraak mogen maken op een radio-uitzending om de miljoenen niet-kerkelijken te helpen zich een levensbeschouwing te vormen en zich een humanistische moraal eigen te maken.

Op dit ogenblik neemt de directie van de B.B.C. een memorandum in overweging, dat ondertekend is door enkele van de meest eminente vrijzinnige persoonlijkheden van het land.

Om dezelfde reden is de humanistische beweging niet tevreden met het verplichte godsdienstonderwijs in alle staatsscholen, want dit geeft de indruk dat iedereen kristelijk is of zou moeten zijn en dat verder, buiten het Jodendom, alle andere overtuigingen eigenlijk onwettig zijn. Wel wordt de verplichting op zeer verschillende wijze in praktijk gebracht en sommige scholen nodigen zelfs humanisten uit om hun opvattingen voor de oudere leerlingen uiteen te zetten; maar het wordt in de scholen niet algemeen erkend, dat veel mensen die op hoog zedelijk peil staan een andere zienswijze dan de kristelijke zijn toegedaan en dat deze zienswijzen volledig gewettigd zijn.

Deze kwesties zijn openhartig en op vriendschappelijke wijze besproken met kristelijke leiders en sommigen van hen - zelfs enkele bisschoppen - steunen de aanspraken van de humanisten op een erkende positie en een billijker aandeel in de gelegenheden om in het openbaar hun standpunt te verklaren en hun geestelijke steun en leiding aan te bieden.

Het humanisme in Engeland schijnt tegenwoordig steeds meer aantrekkingskracht uit te oefenen, vooral op universiteitsstudenten. In veel universiteiten zijn sterke humanistische groepen en er worden vurige diskussies gehouden.

Bij de meest bekende namen in verband met de beweging kunnen we de volgende rangschikken: Lord Bertrand Russell, de 83-jarige filosoof en Nobelprijswinnaar, Sir Julian Huxley, een bekend zoöloog, eerste directeur-generaal van de UNESCO, Lord Boyd Orr, J. Bronowski, een atoomgeleerde, Barbara Wootton, E.M. Forster, een romanschrijver, die zeer hoog in aanzien staat en Somerset Maugham, de ook in het buitenland bekende roman- en toneelschrijver.

De georganiseerde humanistische beweging is nog steeds zeer zwak in Engeland, nauwelijks sterk genoeg om op doeltreffende wijze haar programma uit te werken. Maar het woord "Humanisme" werd in de publieke geest geassocieerd met een bepaalde beschouwing. Mettertijd zal het woord beter begrepen worden, de mensen zullen het met zichzelf associëren en naarmate zij zich met de anderen verenigen zal de humanistische beweging duidelijk tot een sterke, erkende en welbegrepen organisatie uitgroeien.

H.J. Blackham.

===

A m e r i k a.

In Amerika is een commissie tot afschaffing van de doodstraf in het leven geroepen. De staat New York heeft als onderdeel van deze commissie haar eigen commissie tot afschaffing van de doodstraf, waarvan Jerome Nathanson, een van de leidende figuren uit de Amerikaanse Beweging (The American Ethical Union) voorzitter is. De New Yorkse commissie is al bezig met het voorbereiden van het wetsontwerp over dit onderwerp.

===

N o o r w e g e n.

Het kleine Humanistische Verbond van Noorwegen begint van de grond te komen. De voorzitter, Dr. Kristian Horn, heeft een reeks lezingen gehouden voor professoren en leraren, die bijzonder veel belangstelling heeft ondervonden.

===

Information Bulletin.

Verschenen is het Information Bulletin van januari 1959, uitgegeven door de I.H.E.U. Dit blad verschijnt éénmaal per drie maanden en bevat nieuws van alle aangesloten organisaties.

De voorzitter van The American Humanist Association, de geneticus H.J. Muller, opent dit nummer met een artikeltje over de betekenis van Darwin. Schrijver deelt mee dat op vele scholen in Amerika de leer van Darwin nog maar allesbehalve objectief wordt weergegeven. De weerstand tegen de evolutieleer is daar nog zo groot dat vele, overigens bona-fide uitgevers van leerboeken het niet wagen een objectieve voorlichting omtrent deze leer in hun boeken op te nemen, omdat deze dan te weinig afnemers vinden. Schrijver constateert dat de ironie der historie meebrengt, dat in de Sovjet Unie evenmin de leer van Darwin objectief wordt gedoceerd. Hoe sneller men van beide zijden de waarheden van Darwins leer leert erkennen, hoe eerder wij zullen komen tot vruchtbare samenwerking, zegt de schrijver tot slot van zijn artikel.

-0-

VAN ALLE KANTEN.

Verslagen, reportages enz.

Wij menen dat het zin heeft (al moet men het belang natuurlijk niet overdrijven) U zo af en toe op de hoogte te houden van het aantal aankondigingen en verslagen van lezingen en bijeenkomsten van het Humanistisch Verbond of andere Humanistische organisaties. Zo telden wij in de periode van 1 januari tot en met 10 februari in de dagbladpers 68 aankondigingen en verslagen van zulke bijeenkomsten. Hierbij zijn de mededelingen en verslagen, welke in dit blad genoemd worden niet inbegrepen. Bovendien is het vrij zeker dat we niet alles ontvangen, zodat het aantal in werkelijkheid nog iets hoger moet liggen.

Het protest van het Humanistisch Verbond tegen het ontwerp-omroepwet werd tot dusver in 32 dagbladen en één weekblad (De Haagse Post van 14 februari) gememoreerd. Van de overige weekbladen hebben wij op het moment, dat wij dit schrijven de gegevens nog niet binnen.

De Vrijdenker van 24 januari 1959 haalt de kwestie aan van de weigering van het Delfts Katholiek Dagblad om een advertentie op te nemen, waarin een openbaar gesprek tussen een Katholiek en een Humanist werd aangekondigd. De Vrijdenker citeert daarbij uitvoerig hetgeen Mens en Wereld (orgaan van het Humanistisch Verbond) hierover schreef.

De Waarheid van 13 februari 1959 haalt Mens en Wereld aan, dat vroeg om protesten tegen het Amerikaanse vonnis tegen de negerjongetjes, die een blank meisje hadden gekust.

-0-

Subsidie Wel en Wee.

De Nieuwe Rotterdamse Courant van 23 januari jl. gaf een verslag van een herzien standpunt van B. en W. van Eindhoven betreffende subsidie aan Humanitas, dat wij hieronder voor U overnemen:

" B.en W. van Eindhoven herzien standpunt.

"Humanistische gezinszorg voor subsidie voorgedragen.

" Na steeds afwijzend te hebben gestaan tegenover subsidieverlening aan instellingen op humanistische grondslag, heeft het "college van B. en W. van Eindhoven thans zijn standpunt in dit

"opzicht gewijzigd. Dit geldt in het bijzonder ten aanzien
"van deze stichting, werkzaam op het terrein van de ge-
"zinszorg.

" B. en W. zijn tot deze nieuwe zienswijze gekomen nadat
"hun gebleken is, dat op deze stichting inderdaad slechts
"een beroep wordt gedaan door hen, die geacht kunnen wor-
"den te behoren tot de humanistische groepering. Deze
"laatste conditie blijven B. en W. ook op dit ogenblik nog
"zien als een noodzakelijke voorwaarde voor een blijvende
"gemeentelijke subsidiëring. B. en W. verklaren van mening
"te zijn, dat het inzicht in deze materie danig is verhelderd
"en dat wederzijds begrip is gegroeid, zodat zij bereid zijn
"de raad tot subsidieverlening aan de Stichting Gezinsver-
"zorging Humanitas te adviseren. Voorgesteld wordt de sub-
"sidie voorlopig voor twee jaar te verlenen."

"Het Vrije Volk van 20 januari 1959 (Amsterdamse editie) geeft betref-
fende subsidie aan humanistische organisaties het volgende verslag:

" Steun uit Limburg voor humanistische militaire tehuizen.

" Voor het eerst hebben Gedeputeerde Staten van Limburg aan
"Provinciale Staten voorgesteld bij de subsidiëring van mili-
"taire tehuizen ook de humanistische te betrekken.

" In een van de drie afdelingen van de staten, die de voor-
"stellen hebben bestudeerd, is hiertegen ernstig bezwaar ge-
"maakt. Er werd ook gevraagd naar het aantal leden van Humani-
"tas in Limburg.

" Gedeputeerde Staten hebben geantwoord, dat het subsidie-
"voorstel met betrekking tot de humanistische militaire tehui-
"zen is gedaan op advies van een interprovinciale commissie
"voor deze aangelegenheden.

" Het provinciale bestuur zegt geen gegevens te hebben over
"het aantal leden van Humanitas in Limburg."

-0-

Artikelen van andersdenkenden over het Humanisme.

In Trouw van 7 februari 1959 wijdt Prof. Dr. G.C. Berkhouwer een ar-
tikel aan het boek van Prof. Dr. L. van der Wal: "Problemen der zedelijke
waardering" onder de titel: "Zed.maastaf". Het slot van dit artikel nemen
we hieronder voor U over:

" Men kan zich afvragen of er bij de schrijver geen aarzeling
"opkomt ten aanzien van de variatie der zedelijke oordeelsvor-
"ming en of hij niet ziet, dat men zich hier nog niet heeft be-
"schermd tegen de willekeur. Inderdaad komen er vragen in zijn
"boek voor, die zich met dit probleem bezighouden, met name
"als hij handelt over de veelheid der maatstaven.

" Maar hij wordt er niet door geschokt en pleit er voor, dat
"de storende omstandigheden bij het zedelijk oordelen worden ge-
"elimineerd, zoveel als mogelijk is, om daar dan de conclusie
"aan te verbinden, dat er geen redelijke grond is om de m a a t-
"s t a f e e n h e i d te loochenen.

" Zelden is er voor mijn besef zo onomwonden en openhartig
"gehamerd op het aambeeld van de autonomie. Maar juist daar-
"door wordt de geweldige afstand zichtbaar tussen deze huma-
"nistische verzekerdheid en het christelijk geloof, dat weigert
"onder de indruk te komen van het verwijt der cirkelredenering,
"waarin dan ook kennelijk Micha bevangen zou zijn geweest. Men
"moet niet trachten het christelijk geloof te bewijzen vanuit de
"interne spanningen van de humanistische ethiek, maar deze span-
"ningen liggen wel voor het grijpen en ze worden vanuit 't chris-
"telijk geloof begrijpelijk in hun onoplosbaar karakter.

" Want wanneer de willekeur wordt afgewezen en de maatstaf als
"een kwestie van smaak, dan rijzen juist daar de vraagtekens.
"Vraagtekens, die bewijzen, dat aan deze visie een geloof ten
"grondslag ligt, dat zo sterk is, dat het niet te weerleggen
"valt vanuit de gevaren der willekeur en vanuit de veelheid der
"maatstaven. Het humanisme heeft altijd een sterk geloof gehad,
ook waar het meende zich alleen op de werkelijkheid te baseren.
"Het is geen weten tegenover geloven, maar een u i t g a n g s -
"p u n t, dat zo tot aan de randen van het denken domineerde,
"dat men er ongeschokt dikke en knappe boeken over kon schrijven.
" De hartstochtelijke afwijzing van de theonomie moet ons niet
"verbazen, want als het ons g e z e g d wordt, wat goed is
"(Micha) dan is het geloof in de mens in gevaar. Dan ontstaat
"een crisis van ongekende omvang. Tegen d e z e crisis is dit
"boek over "Problemen der zedelijke waardering" een emotionele
"afweer. "

-0-

" 't Humanisme, een uitdaging voor de kerk" Dat is de tekst van het
boek van Ds. J.P. van Steenberg en dat onlangs is verschenen.

De Nieuwe Rotterdamse Courant van 10 januari 1959 wijdt er het volgen-
de artikel aan:

" Ds. J.P. van Steenberg heeft een echt leesbaar boek ge-
"schreven over humanisme en de kerk. Hij komt wel met een heel
"ander publiek in aanraking dan Ds. Van Veldhuizen in zijn volks-
"wijk. Duidelijk laat hij echter uitkomen dat de holle leegheid van
"de Crooswijk-straatjeugd zich hier in culturele vorm openbaart.
"Tegenover de mooie woorden en prachtige idealen van het humanis-
"me plaatst Ds. Van Steenberg voortdurend de inhoud van het
"bijbels getuigenis. Voor hem is er uiteindelijk geen andere weg
"dan Jezus Christus en daarom kan hij schrijven: "dat God in
"Christus tot ons gekomen is, betekent de afbraak tot de grond
"toe van het gebouw der religie, dat wij onszelf hebben opgericht.
"Daaraan heeft het heidendom al van de oudste tijden af zich ge-
"ergerd en daarom konden de eerste christenen door de Romeinen
"als "a-religieuzen" worden aangezien".

" In het slothoofdstuk raakt de schrijver nog even de plaats
"van de vrouw in het ambt aan. Hij spreekt geen "voor" of "tegen"
"uit maar zegt wel: "Daarom zou ik de vrouw niet al te vast aan
"het ambt willen binden, opdat zij des te duidelijker een levend
"protest moge blijven, wanneer een verschansing binnen de ambts-
"gedachte de kerk zou gaan afsnoeren van het contact met de le-
"vende God".

-0-

Sprekers over het Humanisme.

Ds. Kalf sprak ditmaal in Dordrecht over het Humanisme. Hier volgt het verslag uit Het Dortsch Dagblad van 15 januari 1959:

" Bij Humanisme heeft de mens zichzelf als ideaal gesteld.

" Ds. H.S.J. Kalf uit Bennebroek heeft gisteravond voor de leden van de afdeling Vogelwijk-Staart van de Nederlandse Christen Vrouwenbond gesproken over het Humanisme. De predikant zeide onder meer, dat het voor christenen belangrijk is, dat zij iets over het Humanisme weten, omdat zij een open oog moeten hebben voor de gevaren ervan. Elke christen kan namelijk door het Humanisme worden meegesleept. De predikant legde er de nadruk op, dat het de taak is van de christen om de Humanist tot God terug te brengen.

" De humanisten zeggen, dat zij er niet op uit zijn om de christenen humanist te maken, maar alleen die mensen, die door de kerk niet worden bereikt. Het Humanisme is, aldus Ds. Kalf, een stroming, die steeds meer veld wint, ook onder de christenen. Het komt overal voor, waar de mensen zijn ontwikkeld. De predikant zeide voorts, dat het Humanisme opkomt op de bodem van de Christelijke cultuur. Hiervan wordt bijna alles overgenomen, behalve het belangrijkste, namelijk de religie. De mens heeft zichzelf als ideaal gesteld.

" Gesloten stelsel.

" Ds. Kalf noemde het Humanisme een gesloten stelsel. De menselijkheid heeft er de plaats van God ingenomen. Voorts gaf hij een beschrijving van een humanist. De predikant vestigde er de aandacht op, dat achter de vriendelijke humanist van nu de vervolger van de Kerk van de toekomst schuilt. De humanist erkent niets, wat de mens te bovengaat. De humanistische verenigingen, zo ging Ds. Kalf verder, kunnen het meestal niet met elkaar vinden, omdat zij vaak verschillende gedachtengangen hebben, ook op politiek gebied.

" Natuurgebreken.

" De humanist komt waar de mens de wetenschap beoefent. Door dit beoefenen wil hij geen rekening houden met wat God in Zijn Woord heeft geopenbaard. Het vraagstuk of er een persoonlijk God bestaat, laat de humanist onbeslist. Ds. Kalf legde er de nadruk op, dat wij naast het liefhebben van onze naaste, zoals de humanist verkondigt, ook God moeten liefhebben. Deze twee zijn onafhankelijk aan elkaar verbonden.

" De humanist geeft toe, dat hij niet volmaakt is. Hij noemt zijn fouten echter natuurgebreken. Hij ziet het kwaad niet als gericht tegen God, maar als schending van het beeld van de menselijkheid. Over Jezus praat hij als de ware mens. De Heiland is echter niet gekomen om voor de menselijkheid te preken, maar om ons God te openbaren, zo besloot Ds. Kalf zijn redevoering."

"Het Parool, Het Humanistisch Verbond en de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming allemaal één pot nat" denkt men bij De Volkskrant, blijkens een artikeltje met de ondertekening "Omnium" in dit blad van 17 januari 1959. Dit artikeltje houdt zich bezig met de weigering van een zaaltje aan de Ned.Ver. voor Sexuele Hervorming door een caféhouder te Oudewater. Het Parool gaf een verslag van de gebeurtenissen, het Humanistisch Verbond had met de hele zaak niets te maken, maar De Volkskrant van 17 januari schrijft o.m. :

" In het mooie Oudewater, het oude stadje aan de oever van de Hollandse IJssel, heeft de Heer G.C. Nederend een zaaltje. Daar is hij zuinig op. Hij is katholiek. Daarom is hij er nóg zuiniger op. Hij voelt er niets voor zijn katholiciteit los te maken van zijn lokaliteit. Hij zal het bijvoorbeeld niet begrepen hebben op een conferentie in zijn huis van een groep vrije, onverveerde lieden, die geregeld bij doctor Van Praag (van het Humanistisch Verbond) in de "biechtstoel" komen. De Heer Nederend is doorgewoond een goed-roomse zaaltjesbezitter, die een kruisbeeld aan de wand heeft en dat in ere wenst te houden. Hem nu wordt in een gekleurd en opgejuind verslag door "Het Parool" verweten, dat hij zijn ruimte, tegen een geheide af-spraak in, op slot heeft gehouden voor een koppel dames en heren van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming. Die wilden bij de Heer Nederend de voorlichtingsfilm "Kringloop" draaien. Daar kan - strikt genomen - niets tegen zijn, wijl het een goede documentaire is over de verwekking des levens en over de zwangerschap. De Katholieke Film Centrale heeft deze decante reportage goedgekeurd voor allen, die ouder zijn dan 18 jaar. Zij heeft echter aan haar gunstig advies één voorwaarde verbonden:

" De toelating van deze op zich aanvaardbare en wat het biologische betreft, zelfs goede voorlichtingsfilm, houdt in geen enkel opzicht in, dat de doelstellingen van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming aanvaardbaar worden geacht".

Nog een Katholiek geluid over het Humanisme.

Naar aanleiding van het verslag over een lezing van Aalmoezenier Eysink over het Humanisme, dat is opgenomen in ons vorige nummer werden wij van katholieke zijde erop attent gemaakt, dat het ook wel anders kan. Men zond ons een krantenknipsel uit De Maasbode van 1953, waarin Pater Dr. A.v.d.Wey, O.Carm. zich reeds keerde tegen de ondeskundige wijze waarop door Katholieken vaak over het Humanisme wordt geschreven en gesproken. Wij nemen uit dit artikel het volgende over:

" Enige jaren geleden schreven wij in De Maasbode in volkomen rustige stemming enkele artikelen over het pas opgerichte Humanistische Verbond. Na de kwestie van de geestelijke verzorging in de kazernes valt het niet erg meer mee om in kalme bezinnende geest over het H.V. te schrijven of te spreken. In de hitte van de ontbrande strijd dreigt zelfs gevaar voor doorslaan en het niet meer wikken en wegen van argumenten, ja zelfs ontmoet men mistekeningen van leer en bedoeling.

" Wij verwachten echter, dat het toch nog wel mogelijk zal zijn zonder verwijt van misplaatste sympathie of ketterij te wijzen op

"enkele ongewenste verschijnselen in de strijd. Wij stellen het
"immers zelf ook bijzonder op prijs, dat andersgezinden bij hun
"stelling nemen t.o.v. het Katholicisme tenminste zo eerlijk
"en alzijdig mogelijk onze leer beschrijven. Of ze het met ons
"eens zijn, is natuurlijk wat anders. Het aanzien van het katho-
"lieke intellect en vooral ook van onze waarachtigheid zou ge-
"voelige klappen kunnen krijgen, als wij mistekeningen of een
"niet-faire strijdwijze rustigjes zouden laten passeren. Dit
"geldt eveneens van legende-vorming via vermeende historiciteit
"van voorbeelden. Hiervan treffen wij een merkwaardig staaltje
"aan in het Kath.Cult.Tijdschrift (Dec.'52).

" Een schrijver lanceerde daarin in een artikel over
"Onverdraagzaamheid en het Humanistisch Verbond" het volgende
"verhaal: "Een voorval, dat mij als historisch verteld werd moge
"dit (de bedreiging van het Godsgeloof bij ons volk) illustreren.
"Zelfs indien het niet werkelijk gebeurd zou zijn, kan het dienen
"als parabel. Een katholieke ondernemer in het Zuiden heeft in
"zijn kantoor, waar vrijwel het gehele personeel katholiek is, een
"kruisbeeld hangen. Hij krijgt bezoek van een humanistisch sociaal
"werker, die hem vraagt dat kruisbeeld te verwijderen, omdat twee
"ongelovige employé's zich daaraan stoten. Om zijn verzoek kracht
"bij te zetten, zegt deze: Het is voor U, katholieken, toch niet
"essentieel dat er een kruisbeeld hangt. Waarop de patroon te-
"recht antwoordt: Maar voor U, humanisten, is het blijkbaar wel
"essentieel, dat er geen kruisbeeld hangt. Dit tekent de ware
"situatie.

" Parabel krijgt pootjes.

" Waarom neemt men in een wetenschappelijk tijdschrift bij de
"bestrijding van het H.V. zijn toevlucht al tot zulk een wonder-
"lijke stunt? Heeft men geen voldoende argumenten uit zekere din-
"gen, verschijnselen en leringen? Wij achten dit methodisch be-
"neden peil. Immers, als men het Katholicisme op deze wijze,
"met "parabels" ging bestrijden, zou men wat beleven! Waarom dit
"verhaal niet op de bron onderzocht en anders maar weggelaten?
"Als het werkelijk gebeurd is, achten wij dit een schandaal, maar
"indien het niet zo mocht zijn, vinden wij het schandalig, dat men
"dit publiceert en wel als illustratie! Persoonlijk acht ik dit
"verhaal verzonnen, maar wellicht is eventueel die "katholieke
"ondernemer in het Zuiden" wel bereid te getuigen, als het ge-
"beurd is? Dan helpen wij meteen meer klaarheid scheppen.

" Het wordt echter al fraaier. Die "parabel" krijgt pootjes en
"loopt nu al rond in andere tijdschriftjes. Zo geeft de Katholieke
"Digest (België en Nederland) "Katholiek Vizier (maart) en ook
"het "Directeurenblad van de H.Familie" (Den Bosch, maart) deze
"parabel reeds zonder enige restrictie (wat KCT nog wel deed)
"als voldongen feit! Enfin, zo gaat het heel vaak met sterke ver-
"halen!"